A MAGYAR KORMÁNY TÁMOGATÁSÁVALRESTAURÁLTÁKA GYULAFEHÉRVÁRI TEMPLOM 13.–14. SZÁZADI GÓTIKUS BEJÁRATÁT

Megújult a székesegyház impozáns kapuzata

Restaurálták a gyulafehérvári székesegyháznak a 13. század vége és a 14. század második fele közötti időszakban készült kapuzatát, amely a középkori kőfaragó-technika színvonalas alkalmazásáról tanúskodik. A munkálatok a magyar kormány által finanszírozott Rómer Flóris-terv támogatásával valósulhattak meg.

» K. J.

FACEBOOK/GYULAFEHÉRVÁRI RÓMAI KATOLIKUS ÉRSEKSÉG

A kapuzatot szőlőindás faragványokkal díszített oszlopfejezetek és csúcsívsorok hangsúlyozzák

Megújult bejárattal várja az érdeklődőket a gyulafehérvári székesegyház: a kapuzat restaurálása a magyar kormány által finanszírozott Rómer Flóris-terv támogatásával valósulhatott meg idén. A munkálatot Asztalos György kőrestaurátor felügyelte – tájékoztatott a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség Facebook-oldalán. A Megújuló magyar műemlékek a Kárpát-medencében elnevezésű terv a külhoni magyar vonatkozású épített kulturális örökség értékeinek feltárását, tudományos igényű kutatását célozza, valamint segíti a műemlékek méltó állapotban tartását, helyreállítását. A gyulafehérvári székesegyház nyugati kapuzata feltehetően a 13. század vége és a 14. század második fele közötti időszakban készült, építésének pontos dátuma nem ismert. A gótikus kapuzat részletei a középkori kőfaragó-technika színvonalas alkalmazásáról tanúskodnak. A kapuépítmény a nyugati homlokzatot díszíti, a falat szinte teljes egészében kitölti. A templom hossztengelyében áll és a két torony között kialakított nyitott előcsarnokból nyílik. A kapuzatot szőlőindás faragványokkal díszített oszlopfejezetek és csúcsívsorok hangsúlyozzák, és magas, háromszögű oromzat zárja. Eredetileg a bélletekben oszlopok állhattak (vagy voltak elképzelve), amelyek még impozánsabb külsőt adhattak az építménynek. A gótikus kapuzat a részleteivel a középkori kőfaragó-technika színvonalas alkalmazásának tanúja. A restaurátorok a bélletek (a kapunak a fal vastagságában kialakított, lépcsőzetesen szűkülő díszített keretei) és a faragványok zugaiban festéknyomokat azonosítottak. Ebből arra lehet következtetni, hogy egykor a kapuzat több színben festett volt. A lunetta is festett lehetett, de ebből csak egy vörös színű előrajz – valószínűleg a donátor ábrázolása – maradt fenn. A bejárat két oldalán, a gyámköveken egy angyal- és egy ördögfigura látható. A jó és gonosz megtestesítői mintegy fi gyelmeztetik és állásfoglalásra késztetik a kapun be- és kilépőket. A gyulafehérvári érseki székesegyház a Szent István király által alapított erdélyi püspökség, majd az 1991-ben érsekség rangjára emelt főegyházmegye széktemploma.

» A bejárat két oldalán, a gyámköveken egy angyal- és egy ördögfigura látható.

Kiválósági díj Nae Caranfilnek

CHRISTIAN MEES / TIFF

Nae Caranfil rendezőt tünteti ki a jubiláló kolozsvári nemzetközi filmszemle

» KRÓNIKA

Nae Caranfi l rendezőt tüntetik ki kiválósági díjjal az idei, 20. kiadásához érkező kolozsvári Transilvania Nemzetközi Filmfesztiválon (TIFF) – közölték a szemle szervezői. A július 23. és augusztus 1. közti időszakra tervezett fesztiválon Caranfil első nagyjátékfilmjét, az E pericoloso sporgersi című alkotást restaurálva láthatja a közönség. Caranfil nem tartozik a TIFF alapítói közé, de jelenlétével a kezdetek óta megtisztelte a fesztivált, legtöbb filmjének a szemlén volt az ősbemutatója. Legutóbb 2016-ban a magyar–bolgár–román koprodukcióban készült 6,9 a Richter-skálán volt a szemle nyitófilmje. „Nem vagyok a TIFF atyja, nem is lehetnék, de valamiféle nagybácsi mégiscsak volnék. Az első gügyögésektől és lépésektől kísértem a fesztivált, amíg lám csak, fel nem nőtt” – idézi a filmszemle szervezőinek közleménye a rendezőt. Az 1960-ban született Nae Caranfil fi lmjei számos díjat nyertek: az 1993-ban készült E pericoloso sporgersi, az 1995-ös Aszfalt tangó, a 2002-es Filantropica, valamint a 2007-es A többi néma csend című fi lm is. A TIFF jubileumi kiadására tíz napig tartó vetítéssorozattal, premierekkel, meghívottakkal és az elmúlt két évtized emlékezetes pillanatainak feleleventésével készülnek a szervezők. A vetítéseket szabadtéren tartják, a járványügyi intézkedések betartásával.

Átalakulóban a romániai kulturális élet

» HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Átalakulóban van és egyre gazdagabb a kulturális élet Romániában, ahol mára a kulturális magánvállalkozások is megjelentek – mondta el Demeter András, a kormány nemrég kinevezett kulturális államtitkára a Kultúra.hu-nak. Demeter András marosvásárhelyi születésű színművész az RMDSZ jelöltjeként 2005-től a román kulturális tárca igazgatójaként majd kulturális államtitkárként dolgozott 2009-ig. „Visszatérve arra a területre, ahol tizenegy évvel ezelőtt dolgoztam, elég pontosan látom a különbségeket, legyen szó előnyös vagy hátrányos változásokról” – mondta el az államtitkár. Kiemelte, a romániai kulturális élet gazdagabb lett, Romániában is megjelentek a nyugatabbra már népszerű kulturális magánvállalkozások: színházak, galériák, kiállítóterek. Mára a kulturális szférában forgó pénzösszeg jelentős hányadát teszik ki magánforrások. „Ha tudatosítjuk a döntéshozókban, hogy a kultúra nemcsak viszi a pénzt, hanem hozza is, éppen ezért egyre fontosabb szerepet játszik az ország gazdasági életében, már pozitív változást értünk el” – fogalmazott. Emlékeztetett arra is, hogy a 2020 decemberében elfogadott kormányprogram konkrét célkitűzéseket fogalmazott meg a kultúra területén is, a Kolozsvári Állami Magyar Színháznak is otthont adó opera épületének felújítását például nem lehet tovább halogatni. Demeter András céljai között említette, hogy a romániai kulturális intézmények jobban megfeleljenek a korszellemnek, ezért fontosnak tartja a hatékonyság elvét. „Az intézményvezetőknek is mentalitásváltásra van szükségük: virágzó, a kihívásokra gyorsan, eredményesen reagáló kulturális szervezeteket szeretnénk támogatni” – fogalmazott. Mint mondta, fontos szorosabb együttműködést kialakítaniuk az önkormányzatokkal, hiszen vidéken működő intézmények projektjei is túlmutathatnak a megyehatárokon, ezeket átláthatóbban kell menedzselni. „A magánszféra és a közszféra nem versenytársak, ezt a résztvevőknek is be kellene látniuk, mert a nézők számára a kínálatuk kiegészíti egymást” – vázolta programját Demeter András.

» A 2020 decemberében elfogadott kormányprogram konkrét célkitűzéseket fogalmazott meg a kultúra területén is, a Kolozsvári Állami Magyar Színháznak is otthont adó opera épületének felújítását például nem lehet tovább halogatni.

Demeter András színművész, nemrég kinevezett államtitkár